

Rusfag nr. 1–2016

Av: Inger Eide Robertson, KoRus – Vest, Stavanger

Hva er det med bruk av rusmidler og *beruselse* som gjør at vi holder på med dette, til tross for risikoen og problemene det kan medføre? Hva er det med *beruselse* som fenomen som gjør at vi finner dette i stort sett alle samfunn og kulturer?

Beruselsens ambivalens

– Et durkheimsk perspektiv

Introduksjon

I vårt daglige arbeid ved Kompetansesentrene for rus, KoRus, forholder vi oss for det meste til problemene knyttet til bruk av alkohol og andre rusmidler. Vi er opptatt av risikoene ved bruken av rusmidler relatert til livets mange områder og faser. Videre jobbes det for en restriktiv alkoholpolitikk, og for at totalkonsumet i befolkningen skal være så lavt som mulig. På den andre siden har de aller fleste av oss mange positive erfaringer fra bruk av alkohol, og spør man folk så har de også opplevd mange gleder knyttet til bruk av alkohol. Så hva er det med bruken av rusmidler og *beruselsen* den gir som gjør at vi holder på med dette på tross av risikoen og problemene den kan medføre? Hva er det med *beruselse* som fenomen som gjør at vi finner den i stort sett alle samfunn og kulturer gjennom alle tider?

I denne artikkelen vil jeg forsøke å belyse disse spørsmålene med utgangspunkt i

en artikkel av Chris Shilling og Phillip A. Mellor (2011) med tittelen *"Rethorising Émile Durkheim on society and religion: embodiment, intoxication and collective life"*. Shillings og Mellors tar utgangspunkt i Émile Durkheim klassiske tekster for å belyse hvordan beruselse er et vesentlig element i dannelsen og opprettholdelsen av religiøse fellesskaper. Shilling og Mellors forståelse av Durkheims begreper og perspektiver gir etter min mening et interessant bidrag inn i rusfeltet, og kan gi oss en forståelse av *beruselse* som et sosialt fenomen. For å eksemplifisere dette, var veien kort til å hente opp et prosjekt om studenter og bruk av alkohol som vi gjennomførte i 2010, i løpet av en fadderuke ved Universitetet i Stavanger. Fadderuken er et av mange av arrangementer hvor bruk av alkohol og beruselse inngår som vesentlige elementer. Det durkheimske perspektivet, slik det er forstått av Shilling og Mellor, gir en fornyet innfallsvinkel og en utvidet forståelse av be-

tydningen av bruk av alkohol og *beruselse* i slike sammenhenger, og mer generelt; for menneske og samfunn.

Gangen i det som nå kommer er som følger: Jeg vil gi en kort presentasjon av studentprosjektet og noe av det vi fant. Deretter vil jeg presentere tenkningen som ligger til grunn for artikkelen til Shilling og Mellor (2011) basert på Durkheims sosiologi, for så å vise hvordan dette perspektivet er relevant i forhold til å forstå fadderuken og bruken av alkohol, eller *beruselsen*, som et eksempel på dannelsen av fellesskaper og opplevelse av sosial tilhørighet.

Studentprosjektet

I 2010 gjennomførte vi en feltstudie på fadderuken for å få kunnskap og innsikt i studenters bruk av alkohol, og i hvilken meningssammenheng alkoholen inngår. Problemstillingene vi gikk inn i dette feltet med var som følger:

- Hvilken betydning har alkoholen for fadderukens målsetning om at studentene skal bli kjent med hverandre og med studiestedet?
- På hvilken måte fungerer alkoholen inkluderende og ekskluderende?
- Representerer bruken av alkohol under fadderuken en unntakstilstand eller speiler den bruken av alkohol resten av året? For å få svar på disse spørsmålene gjennomførte vi feltobservasjoner og feltsamtaler som dannet datagrunnlaget for analysen, og som siden munnet ut i rapporten *Fadderuken og alkohol – unntakstilstand eller etablering av nye alkoholvaner?* (Rimstad, Selbekk og Robertson, 2011). Gjennom denne studien kom det blant annet fram at de fleste studentene som deltok erfarte at fadderuken gav en opplevelse av tilhørighet og fellesskap,

samt (ny) identitet som student. Funn fra studien viste at fadderuken som arrangement skapte en ramme for studentene som gav mulighet til å etablere sosiale relasjoner og nettverk. Videre at de fleste så at alkoholen spilte en viktig rolle i denne prosessen.

I den offentlige debatten er det svært sjelden man hører argumenter for at fadderarrangementer burde utvikles, men alkoholbruken på disse tilstelningene blir gjerne sterkt kritisert. Studenter på sin side hevder gjerne at alkoholen er viktig for å etablere nye vennenettverk, og for å skape det sosiale limet. I vår studie kom det fram at studentene hadde vanskeligheter med å tenke seg fadderuken uten alkohol. Så hva er det med alkoholen som er så viktig i denne sammenhengen? Hvilke sosiale og fellesskapsbyggende mekanismer utspiller seg innenfor rammen av et arrangement som fadderuken, hvor alkohol og *beruselse* inngår som et viktig element?

Kroppsliggjort beruselse; ritualer og fellesskap

Émile Durkheim levde og virket fra 1858 til 1917, og er kjent som en av grunnleggerne av sosiologien som vitenskap. Shilling og Mellor (2011) tar utgangspunkt i Durkheims teoretiske orientering i forhold til samfunn og religion samt hans tekster om modernitet, med særlig vekt på dynamikken i og opprettholdelsen av fellesskaper, eller det kollektive livet. Ifølge Durkheim er sosiale sammenkomster og seremonier helt avgjørende for dannelsen av fellesskaper. Han hevder at innenfor rammene av en seremoniell sammenkomst er *beruselse* et vesentlig element for at vi som enkeltindivider kan styrke følelsen av tilhørighet og tilknyt-

ning til det sosiale fellesskapet. Opplevelse av *beruselse* i et durkheimsk perspektiv oppnås ikke utelukkende gjennom bruk av alkohol og andre rusmidler, men gjennom et mangfold av former for stimulering. Så hva baseres dette på?

Durkheim studerte utøvelsen av religiøse former i primitive samfunn. Dette ledet ham til å tenke på religion som en essensiell menneskelig aktivitet, og et permanent aspekt ved mennesket og dets samfunn. Durkheim beskrev religionenes patos, etos og logo som et system av forestillinger og praksiser, med sine ritualer, symboler og helligdommer. Dette systemet av forestillinger og praksiser utgjør, ifølge Durkheim, en essensiell del av menneskets kollektive bevissthet. Gjennom sine studier av det religiøse livet, etablerte han ideen om at ritualer og religionens praksiser kan tolkes og forstås i sekulære og sosiale termer. På basis av dette så han rituelle handlinger og praksisformer som avgjørende viktig for både individet, den sosiale realiteten og det kollektive livet, også i det moderne samfunn. Han synes å hevde at den samfunnsintegrerende mekanismen og opprettholdelsen av sosialt liv foregår i form av rituelle handlinger og praksiser, hvor det oppstår sterke følelser som knytter individet til det kollektive. (Gulneriussen, 2000; Henriksen og Sande, 1995). Det er innenfor disse rituelle eller seremonielle rammene at *beruselse* spiller en viktig rolle.

Shilling og Mellor (2011) trekker fram Durkheims fokus på ritualer i primiti-

ve samfunn, som når hele samfunnet kommer sammen til fest og seremoniell feiring, gjerne etter lang tid med hardt arbeid, for å finne ly, skaffe mat, dyrke jord eller liknende. Under disse seremoniene markeres (pyntes) menneskekroppene på en bestemt måte, og man girer seg opp til ekstase gjennom f.eks. dans, musikk, rusmidler og annet. Hensikten er å overskride det hverdagslige slik at opplevelsen av den fysiske tilstedeværelsen går over i en «høyere» sosial eller religiøs enhet. Denne framprovoserte «kroppsliggjorte beruselsen», hvis den

lykkes, blir et middel for den enkelte til å forsterke følelsen av tilhørighet til fellesskapet og samfunnet. Gjennom den *kroppsliggjorte beruselsen* og markeringen av kroppen, vil deltakerne kunne erfare en indre transformasjon hvor man ikke lenger ser seg selv som et enkeltindivid adskilt fra alle andre, men som en intim del av fellesskapet. De rituelle rammene gir deltakerne mulighet og kraft til å gi seg hen til intense emosjoner, og på sett og vis destruktive og destabiliserende handlinger, som i sin tur er avgjørende for at deltakernes relasjon til fellesskapet og den kollektive bevissthet skal bli befestet og fornyet. Ifølge Durkheim både muliggjør, opprettholder og forsterker disse rituelle sammenkomstene det sosiale fellesskapet.

Shilling og Mellor vektlegger dobbeltheten i Durkheims forståelse av begrepet *kroppsliggjort beruselse*. Denne dobbeltheten viser til både en form for merking av kroppen og stimulering (be-

Gjennom sine studier av det religiøse livet, etablerte han ideen om at ritualer og religionens praksiser kan tolkes og forstås i sekulære og sosiale termer.

ruselse). Merking av kroppen må forstås som et mangfold av synlig identifisering og dekorering (bekledning, tatovering, uniformer, teknikker og vanedannende handlingsmønster (habits) m.m.) som assosieres med bestemte fellesskaper. Beruselse må også forstås bredt. Det vil si å inkludere bruk av et mangfold av berusede substanser, men kan også bety andre former for stimulering (musikk, rytmer, mantra, tungetale, røkelse m.m.). Kropp må forstås som mer enn bare kjøtt og blod, kropp refererer til en subjektiv og sosial helhet. De første to egenskapene refererer til kroppsmarkering og beruselse (følelse av oppstemthet, lykke, sterk emosjonell involvering, oppløsning av hemninger o.a.). I tillegg til dette finnes det et tredje element som er av betydning for at *kroppsliggjort beruselse* skal forsterke tilknytningen til fellesskapet. Denne egenskapen referer til styring eller *retningen* gitt innenfor rammen av seremonien, ritualet eller sammenkomsten som viser til de kulturelle og normative kodene for oppførsel og det involverte handlingsforløpet. Dette får folk til å handle på bestemte måter, samt assosiere disse handlingene, kroppsmarkeringen og beruselsen i en retning som styrker det kollektive. Det påfølgende sitatet oppsummerer Durkheims perspektiv slik det er utviklet av Shilling og Mellor:

“The processes of bodily marking and intoxication processes structured through ritual-based effervescent assemblies which steer the direction in which individuals are affected by hyper-excitement or

feelings of transcendence – constitute the basics of Durkheim’s approach (Shilling and Mellor, 2011, s. 25).”

På bakgrunn av dette bruker Shilling og Mellor begrepet *kroppsliggjort beruselse* (embodied intoxication) for å utforske forholdet mellom kropp, beruselse, moderne samfunn og fellesskaper.

Ifølge Shillings og Mellor kan vi snakke om normale og abnormale

former for *kroppsliggjort beruselse*. Beskrivelsen av trekk ved dagens samfunn som har skapt grunnlag for disse forskjellige formene for *kroppsliggjort beruselse* skal jeg la ligge denne gangen, men det at mennesket alltid søker forskjellige former for *beruselse* begrunnes i Durkheims argument om at mennesket, *homo duplex*, er både egoistiske og fellesskaps-søkende. Det innebærer at vi har behov for å være en del av noe som er «større enn oss selv» (dette er et språklig uttrykk som vi kjenner vi igjen i beskrivelsen av en rekke erfaringer, både med referanse til det religiøse og det profane). Menneskets grunnleggende behov og ønske om å erfare «noe større enn seg selv», vårt behov for å oppleve ubetinget tilhørighet og å være en del av en sosial gruppe eller et samfunn, får oss til å arrangere tilstelninger og søke sammenkomster som fasiliterer overbegeistring og muliggjør det ekstatiske. I dag kjenner vi moderne sekulære versjoner av dette, som musikkfestivaler, house/rave parties, arbeidsrelaterte sammenkomster, konserter og restaurantbesøk, russefeiring eller fadderuker.

Ifølge Shillings og Mellor kan vi snakke om normale og abnormale former for kroppsliggjort beruselse.

Fadderuken; normal form for beruselse?

Normale former for *kroppsliggjort beruselse* referer til former som styrker og integrerer deltakerne i fellesskapene. Abnormale former for *kroppsliggjort beruselse* referer til former som virker nedbrytende og undergraver det moralske samholdet. Det som avgjør forskjellen mellom disse to formene, ifølge Shilling og Mellor, er *kvantiteten* og *kvaliteten* på *kroppsliggjort beruselse*. Normal *kvantitet* innebærer opphøyet og eksaltert stemning sammen med en vanlig erfaring av beruselse. Normal *kvalitet* på beruselse handler om anledningens rammer og retning. Den trenger å være egnet for oppgaven med å knytte deltakeren til fellesskapet. Jeg vil i det videre vise at det er gode grunner til å forstå fadderuken som et arrangement hvor normal form for *kroppsliggjort beruselse* finner sted.

Forskning viser at sosiale settinger, hvor det brukes alkohol eller ander former for rusmidler, ofte er strukturert på en måte som kan forstås som et ritual eller har et seremonielt preg (Henriksen og Sande, 1995; Nesvåg, 2005; Pedersen, 2015; Rimstad, Selbekk og Robertson, 2011). Alkohol har tradisjonelt blitt brukt i forbindelse med feiringer og spesielle anledninger, i tillegg brukes alkohol gjerne som en del av måltidene. Videre ser vi at alkohol ofte markerer forskjellen på arbeid og fritid, eller inngår som del av arbeidslivet (Kahlbom, 2014; Nesvåg, 2014; Pedersen, 2015). Den folkelige begrunnelsen for bruk av alkohol i forbindelse med feiringer er gjerne at det skaper god stemning og markerer noe ekstraordinært. Fra et durkheimsk perspektiv ser man at nettopp denne praksisen med å komme sammen ansikt til ansikt for

å markere noe som skiller seg fra hverdagens rutiner eller arbeid, kan forstås som rituelle handlinger hvor deltakeren får forsterket sin opplevelse av å tilhøre et fellesskap, og det er nettopp beruselsen som utgjør et vesentlig element i en slik tilstelning. Ved sosiale tilstelninger hvor bruk av rusmidler inngår, involverer deltakerne seg i spesifikke praksiser, hvor bruken av rusmidler følger et bestemt handlingsmønster, og innebærer bestemte teknikker og symboler som skaper og styrker gruppetilhørigheten (se f.eks. Nesvåg, 2014). I noen tilfeller er dette et arrangement eller en enkeltstående tilstelning, i andre tilfeller er det mer snakk om varige subkulturer som arrangerer seremonielle sammenkomster med særegne kjennetegn og livsstilsmarkører (Pedersen, 2015). Den tradisjonsrike fadderuken for studenter er et eksempel på et moderne arrangement hvor *beruselse* er et vesentlig element. Om man forstår dette arrangementet med utgangspunkt i det durkheimske perspektivet, er det mye som tyder på at fadderuken er et arrangement som muliggjør og forsterker det sosiale studentfellesskapet, og at *beruselsen* er et avgjørende element.

Som nevnt innledningsvis gjorde vi her på KoRus Stavanger en feltstudie under fadderuken ved universitetet i Stavanger som munnet ut i en rapport (Rimstad, Selbekk og Robertson, 2011). I denne rapporten viser vi at fadderuken som fenomen har et tydelig rituelt preg, som en symbolsk feiring av individenes forandring og overgangen fra skoleelever til studenter (se også Pedersen, 2015). Tilgang på og bruk av alkohol er en viktig del av dette arrangementet. Ifølge fadderukens deltakere er alkoholen viktig som et middel til å skape en følelse av samhold og

til å etablere nye bekjenskaper. En av deltakerne sa: «*Fadderuken er bra for da snakker alle med alle.*» I mange av feltsamtalene vi hadde med studentene ble det sagt at fadderuken ikke ville fungere uten alkohol. Dette ble begrunnet med at alkoholen bidrar til å skape en stemning som åpner for at alle kan snakke med alle, alle blir inkludert og det muliggjør etablering av nye sosiale nettverk og vennerelasjoner, også for dem som ikke drikker. Videre var det mange som opplevde fadderuken som en sterk symbolsk markering av det å bli student, og tilknytningen til studiestedet, i denne sammenhengen universitetet i Stavanger. Alle disse erfaringene finner vi igjen i elementene i den durkheimske forståelsen av sosiale sammenkomster med et rituelt preg, hvor *beruselsen* spiller en avgjørende rolle i den prosessen det er å etablere en sterk tilknytning til et fellesskap.

Fadderuken er et arrangement som er organisert og strukturert innenfor et spesifikt tidsrom og sted – som er liknende for andre festivaler. Til det årlige fadderarrangement blir det produsert spesialdesignede t-skjorter som selges til studentene. Videre utarbeides det et omfattende program med en rekke forskjellige aktiviteter som konserter, omvisninger, konkurranser og leker. En aktivitet kalt «pub crawl» egner seg spesielt godt til å tydeliggjøre argumentet om at det finner sted en samhandling som kan beskrives som normal form for *kroppsliggjort beruselse*. Dette er kanskje den aktiviteten under fadderuken hvor det drikkes mest alkohol, og som av offentlig-

Det er så deilig – all individualitet forsvinner og alle blir en del av et større fellesskap.

heten/myndigheter anses som destruktiv og uønsket. Likevel, ut fra det durkheimske perspektivet, vil jeg argumentere for at innenfor rammen av denne aktiviteten bidrar *beruselsen* til at deltakerne opplever å styrke de kollektive følelsene som knytter dem til studentfellesskapet. Under «pub crawl» organiseres studentene i grupper på ca. 10-15 stykker, hvor man går fra den ene puben til den andre og drikker øl/vin.

Etter pubbrunden er det samling på et felles sted.

Det antas at ca. 700 studenter deltok på dette arrangementet, og de aller fleste iført de spesialdesignede t-skjortene (se bilde fra rapporten).

Ideen bak en "pub crawl" er at man i løpet av en kveld skal gå innom et utvalg forskjellige puber og barer. Det bestilles og drikkes alkohol på hver pub, før man så følger gruppen sin videre til neste pub. Alle deltakerne samlet seg på byens torg innen oppstart, og allerede her var det feststemning og begeistring. En av studentene uttalte med stor glede og begeistring følgende under dette arrangementet (etter ukjent antall pub-besøk):

"Det er så deilig – all individualitet forsvinner og alle blir en del av et større fellesskap"

Kombinasjonen av bruken av alkohol (*beruselse*), markering av kropp (t-skjorte) og rammene rundt dette arrangementet (felles samling i start og slutt, inndeling i grupper osv.) gjør dette til et godt eksempel på en moderne form for rituell handling som styrker deltakernes tilknytning til fellesskapet. Alle elementer innenfor den durkheimske forståelsen av normal form for *kroppsliggjort beruselse* er til stede. Det *kvantitative* elementet sikter til at *beruselsen* ble kraftig

nok, som et resultat av bruk av alkohol som i seg selv skaper beruselse, men også deltakerens innlevelse, humor, dans og glede. Det *kvalitative* elementet av beruselse er knyttet til organiseringen av og rammene rundt arrangementet. Begge deler må være riktig avpasset for at det skal lykkes deltakeren å oppleve styrke og fornying av sin tilknytning til studentfelleskapet. Ut fra våre observasjoner og samtaler med deltakerne, må vi kunne bekrefte at svært mange opplevde nettopp dette – oss selv som deltakende observatører inkludert (på tross av at vi ikke brukte alkohol).

Det er ikke alkoholen i seg selv, men dens egenskap til å skape kroppsliggjort beruselse som gir den enkelte mulighet til å «opløse sin selvsentring».

Det kontroversielle ved det durkheimske perspektivet er kanskje at det er selve *beruselsen* som fremmes som så vesentlig for tilknytningsprosesser. Det skaper et dilemma da alkoholrelaterte skader og problemer uten tvil er store, men samtidig er det også legitimt og ukontroversielt å anerkjenne alkoholens positive sider. Resultater fra undersøkelser som er presentert i boka *Bittersøt. Nye perspektiver på rus og rusmidler* (Pedersen, 2015), viser at positive opplevelser og gleder ved bruk av alkohol overgår opplevelsen av problemer. For å illustrere dette funnet, løfter Pedersen fram et eksempel om en jente i første videregående som er sjenert og utilpass – hun føler seg utenfor. Hun forteller at hele klassen drar på hyttetur, det brukes alkohol, festen blir kjempegøy og alle blir fulle. Jenta forteller at etter dette forandrer alt seg, klassen blir sammensveiset og hun er en del av fellesskapet (Pedersen, 2015, s. 95). Igjen ser man at konsekvensene av *beruselsen* i kombi-

nasjon med et arrangement (klassetur) gir en sterk opplevelse av samhörighet og varig fellesskap. Pedersen (2015) begrenser seg til å anerkjenne at alkohol gir glede og får sosialt samvær til å bli bedre. Med utgangspunkt i det durkheimske perspektivet må denne prosessen forstås langt mer grunnleggende og eksistensielt. Det er ikke alkoholen i seg selv, men dens

egenskap til å skape *kroppsliggjort beruselse* som gir den enkelte mulighet til å «opløse sin selvsentring», å koble seg på fellesskapet; gitt at *beruselsen* er intens nok (*kvantitet*), samt at rammene for samværet, den sosiale

kontekst, er tilpasset og tilstrekkelig for oppgaven å integrere (*kvalitet*). Betydningen denne «festen» fikk for jenta – det forandret ALT – er åpenbar, vi vet også at opplevelse av marginalisering fra skolefelleskap kan få dramatisk negative konsekvenser for den det gjelder. Det er derfor rimelig å hevde at bruk av alkohol i denne sammenhengen er vesentlig og positiv for jentas videre tilknytning til det sosiale klassefelleskapet.

Eksemplet over viser mekanismen i normal *kroppsliggjort beruselse* og prosessens kraft til å integrere og knytte deltakere til det sosiale fellesskapet. Men Durkheim problematiserte og anerkjente; uten retning, kan kroppslig markering og beruselse få abnormale former som virker nedbrytende på fellesskaper. For at kroppsliggjort beruselse skal være en mekanisme for sosial integrering, må disse handlingene rammes inn og gi en normativ retning for kulturelle mønstre av anerkjennelse, samhandling og prak-

siser. Som nevnt tidligere, underbygger Shilling og Mellor Durkheims bekymring for at utviklingstrekk i det moderne samfunnet også fremmer abnormale former for beruselse, og det er egenskapene til forholdet mellom beruselsens kvantitet og kvalitet som avgjør dette. Bruk av rusmidler er utbredt i samfunnet, men tilstelninger som rammer inn denne bruken er i større grad fraværende, eller ikke tilpasset oppgaven å integrere.

Bruk av rusmidler er utbredt i samfunnet, men tilstelninger som rammer inn denne bruken er i større grad fraværende, eller ikke tilpasset oppgaven å integrere.

Shilling og Mellor (2011) bygger på Durkheims tekster om selvmord og arbeidsliv når de identifiserer det dysfunksjonelle forholdet mellom individ og samfunn som fremmer abnormale former for beruselse. Når det moderne velferdssamfunnet er underlagt mange kollektive reguleringer kombinert med den høyt verdsatte egenskapen «selvdisiplin», avgrenses individets mulighet til å kjenne lidenskapen (sterkt ønske om å erfare noe som er større enn en selv) for å uttrykke seg og transformeres i og gjennom sosiale anerkjente anledninger.

Shilling og Mellor refererer til Durkheims tekster i sin artikkel og skriver:

“[...] individuals developing ‘unregulated temperament(s)’, and searching for ‘new sensations’ not tied to the consolidation of the collectivity”, and results in individualised intoxication with no object other than itself (s. 28)”.

“Turned inwards, the individual can fall victim to the ‘infinity of desire’, feeling there is nothing to which he can attach himself’, lost and desperate in a destructi-

ve inner search for a referent firm enough to anchor and impart sense to the experience of intoxication (s.:32)”.

Noen avsluttende bemerkninger

På grunnlag av dette er det kanskje riktig å hevde at alkoholbruken innenfor rammen av fadderuken er mindre problematisk enn man kan få inntrykk av gjennom media og anbefalinger gitt av offentlige myndigheter (det er vel her uttrykket «å banne i kirka» er på sin plass). At

fadderuken er et arrangement som muliggjør *kroppsliggjort beruselse* gjennom blant annet bruk av alkohol, er altså avgjørende for å skape tilhørighet og studentfelleskaper. Hensikten med dette innlegget er ikke å argumentere for at enhver form for alkoholbruk alltid fremmer og styrker sosiale fellesskap, eller motsatt, at uten bruk av alkohol vil det ikke være mulig å danne og opprettholde fellesskaper. Hensikten her er snarere å vise at i en del sammenhenger og innenfor spesifikke kulturelle og normative rammer kan alkoholen spille en avgjørende rolle i styrking av fellesskaper. Kjernen i det durkheimske perspektivet, slik jeg forstår det, er at *beruselsen* er et avgjørende element i en fellesskapsdannelse. Det er *beruselsen* i seg selv som er vesentlig her, og da mener jeg beruselse i bred forstand. Det er gjennom *beruselse* vi klarer å gi slipp på hverdagslivets trivialiteter, slippe hemninger, indre disiplin og selvjustis og gi oss hen til fellesskapet. Anledninger og arrangementer som muliggjør dette er en samfunnsstrukturell nødvendighet og et dypt menneskelig behov.

Om forfatteren:

Inger Eide Robertson er sosiolog og rådgiver. Fagområdet er forebygging og folkehelse, samt kompetanseutvikling for det kommunale rusarbeidet. Hun er også phd-kandidat ved Universitet i Stavanger, hvor hennes forskning er knyttet til bedringsprosesser blant mennesker med en rusmiddelavhengighet. Hun er spesielt opptatt av spørsmål knyttet til samfunnsmessige vilkår for integrering og identitet.

Litteratur:

Guneriusen, Willy, 2000. Emile Durkheim i Klassisk og Moderne Samfundsteori: Andersen, Heine & Lars Bo Kaspersen (red). København: Hans Reitzels Forlag.

Henriksen, Ø. & A. Sande, 1995. Rus. Fellesskap og regulering. Kommuneforlaget AS.

Kahlbom, Ida. 2014: Alkoholbruk og sosiale fellesskap i det etnisk mangfoldige arbeidsliv i Alkohol + Arbeidsliv = Sant? En vitenskapelig antologi. Oslo: Gyldendal Norske Forlag AS

Møen, Atle. 2013: Nettverk, fellesskap og symbol. Eit Durkheim-perspektiv på nettverkssamfunnet. Tidsskrift for Samfunnsforskning. Vol. 53, nr 1, 81-97

Nesvåg, Sverre. 2014. Alkoholkultur på to arbeidsplasser i Alkohol + Arbeidsliv = Sant? En vitenskapelig antologi. Oslo: Gyldendal Norske Forlag AS

Nesvåg, Sverre. 2004. Alkoholkultur i norsk arbeidsliv: "You could be yourself, but where's the comfort in that. Stavanger", Rogalandforskning, rapport 255.

Pedersen, Willy. 2015. Bittersøtt. Ungdom/sosialisering/rusmidler. Oslo: Universitetsforlaget AS. 3. utgave

Rimstad, Silje Lill, Anne Schanche Selbekk & Inger Eide Robertson. 2011. Fadderuken og alkohol – unntakstilstand eller etablering av nye alkoholvaner? Report 2/2011, ISBN: 978-82-997712-3-8

Rosati, Massimo. 2008. Inhabiting No-Man's Land: Durkheim and Modernity. Journal of Classical Sociology, Vol 8(2): 233-261. SAGE publication

Shilling, Chris & Philip A. Mellor. 2011. Rethinking Emile Durkheim on society and religion: embodiment, intoxication and collective life. The Sociological Review, Vol. 59(1). Blackwell Publishing Inc.